

DART - Europe E-theses Portal

Bc. Pavel Olšan

1. ročník

2010

Úvod

Ve své eseji bych chtěl popsat portál DART-Europe E-theses Portal, sloužící pro vkládání kvalifikačních prací, jeho historii, současnost, princip a možnosti. [4][5][6] DART-Europe (Digital Access to Research Theses - Europe) je evropskou součástí mezinárodní organizace Síťové Digitální Knihovny Disertačních Prací a Tezí (NDLTD). DART-Europe je podporován organizací LIBER – hlavní síť evropských vědeckých knihoven. Dále je tvořen spoluprací s DRIVER a SPARC Europe.

Popis projektu

DART-Europe byl založen roku 2005 jako partnerství mezi UCL, Dartingtonskou univerzitou umění, Oxfordskou a Dublinskou univerzitou. Spolupracovali se společností ProQuest Information and Learning poskytující technologickou podporu. Toto partnerství usilovalo o podporu objevení, získání a použití evropských elektronických prací. DART-Europe byl plánován jako dvoufázový program. První fáze začala v červenci 2005 a měla stanovenou dobu trvání 18 měsíců a byla sprostředkována příspěvkem partnerů.

Hlavní cíle byly:

1. Vytvoření evropského portálu pro doktorské a post doktorské práce typu Open Access
2. Vytvoření hostovaného repozitáře pro evropské práce
3. Rozšířit rady a pokyny pro správné řízení managementu elektronických diplomových prací
4. Nalezení obchodního modelu k udržení těchto služeb

Ve druhé fázi programu chtěli spoluzakladatelé navázat na výstupy první fáze. Ke spuštění druhé fáze se vývoj a prostředky portálu přesunuly na UCL (University College London). DART-Europe portál byl spuštěn při příležitosti 36. výroční konference LIBER ve Varšavě 3.7.2007. Na tomto shromáždění LIBER rada schválila DART-Europe program a dala svolení na plné sdružení LIBER a činnosti DART-Europe.

V jednání druhé fáze byly tyto oblasti:

1. Upevňování partnerství v evropském konsorciu
2. Rozšíření pokrytí portálu, podporováno standardizací metadat u zdrojových dat
3. Vývoj funkcí a služeb portálu
4. Vícejazyčný přístup na portálu

5. Zavedení sémantiky
6. Retrospektivní digitalizace tištěných prací

[3]V současnosti portál DART obsahuje přes 186000 kvalifikačních prací typu Open Access. Tyto práce byly uznány na 300 univerzitách. Do projektu DART je zapojeno 19 zemí: Belgie, Estonsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Maďarsko, Německo, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Portugalsko, Řecko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Velká Británie.

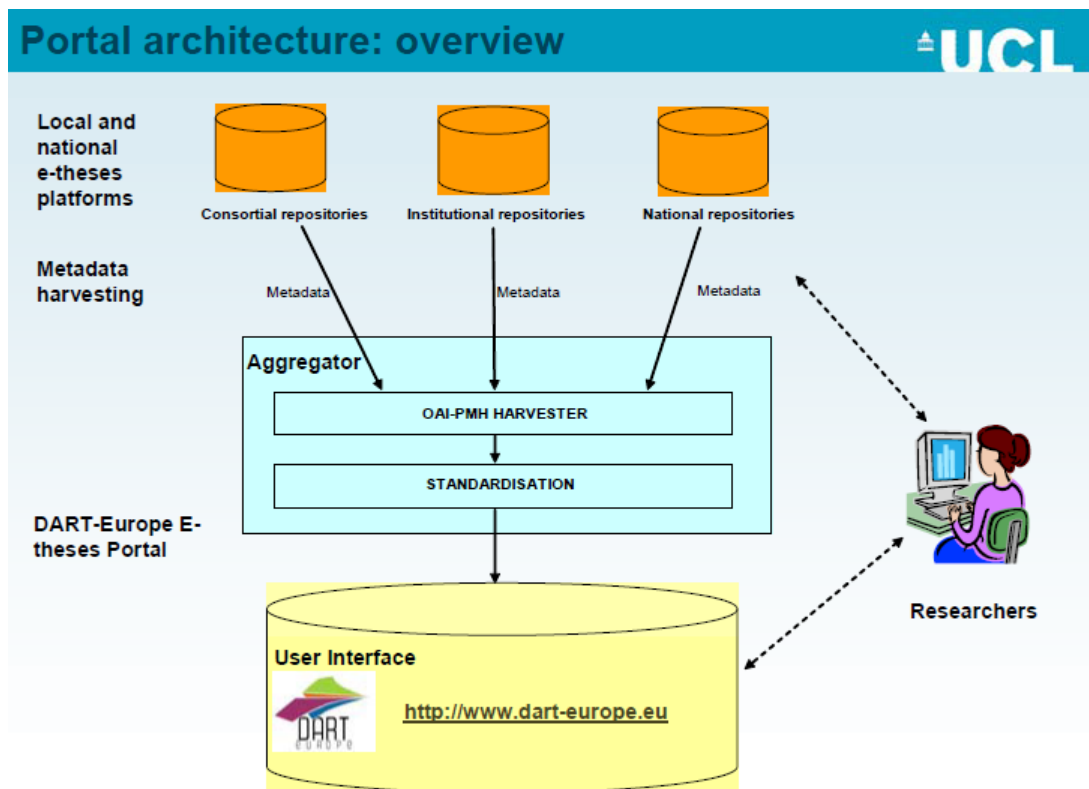
Princip

Open Access

Open access je velice výhodný systém poskytnutí kvalifikačních prací. Po uznání práce na univerzitě je poskytnuta veřejnosti z repozitáře, kde byla uložena. Tím se umožní přístup k aktuálním i starším, novým poznatkům, technologiím a výzkumu. Veřejný přístup k pracím napomáhá odhalit plagiátorství. Umožňuje přibalit k samotné práci dodatečné dokumenty, multimédia a jiné.

Technická architektura DART portálu

Činnost portálu DART popisuje obrázek č.1.

Obrázek 1

Kvalifikační práce jsou uloženy v konsorciálních, institucionálních a národních repozitářích. Jejich metadata jdou shromažďovány pomocí OAI-PMH harvestru. Tyto metadata jsou agregována a standartizována, aby vyhovovala požadavkům portálu. Po úpravě jsou k dispozici na portálu <http://www.dart-europe.eu>. DART portál obsahuje pouze metadata k pracím. Plné texty jsou poskytnuty z repozitářů, kde se nacházejí. DART portál má za úkol podporu přístupu k pracím na původních repozitářích.

Rozhraní vyhledávání

K vyhledání prací slouží jednoduchý formulář, který je obohacen o pokročilejší možnosti hledání.

All fields

Title

Author

Abstract

Subject

Year: From

To

Country

- Belgium
- Cyprus
- Estonia
- Finland

Hold down the Ctrl key for multiple selections

University

- Agricultural University of Athens
- Akademia Górniczo Hutnicza Im. Stanisława Staszica w Krakowie
- Akademia Medyczna Im. Piastów Śląskich we Wrocławiu
- Akademia Medyczna w Gdańsku
- Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej
- Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu
- Albert-Ludwigs-Universität Freiburg
- Aristotle University Of Thessaloniki (AUTH)

Hold down the Ctrl key for multiple selections

Language

- Bokmål
- Català
- Chinese
- Dansk

Hold down the Ctrl key for multiple selections

Collection

- BICTELU: Répertoire des thèses électroniques de la Communauté française de Belgique
- Birkbeck, University of London
- Corvinus University of Budapest
- Cranfield University

Hold down the Ctrl key for multiple selections

Obrázek 2

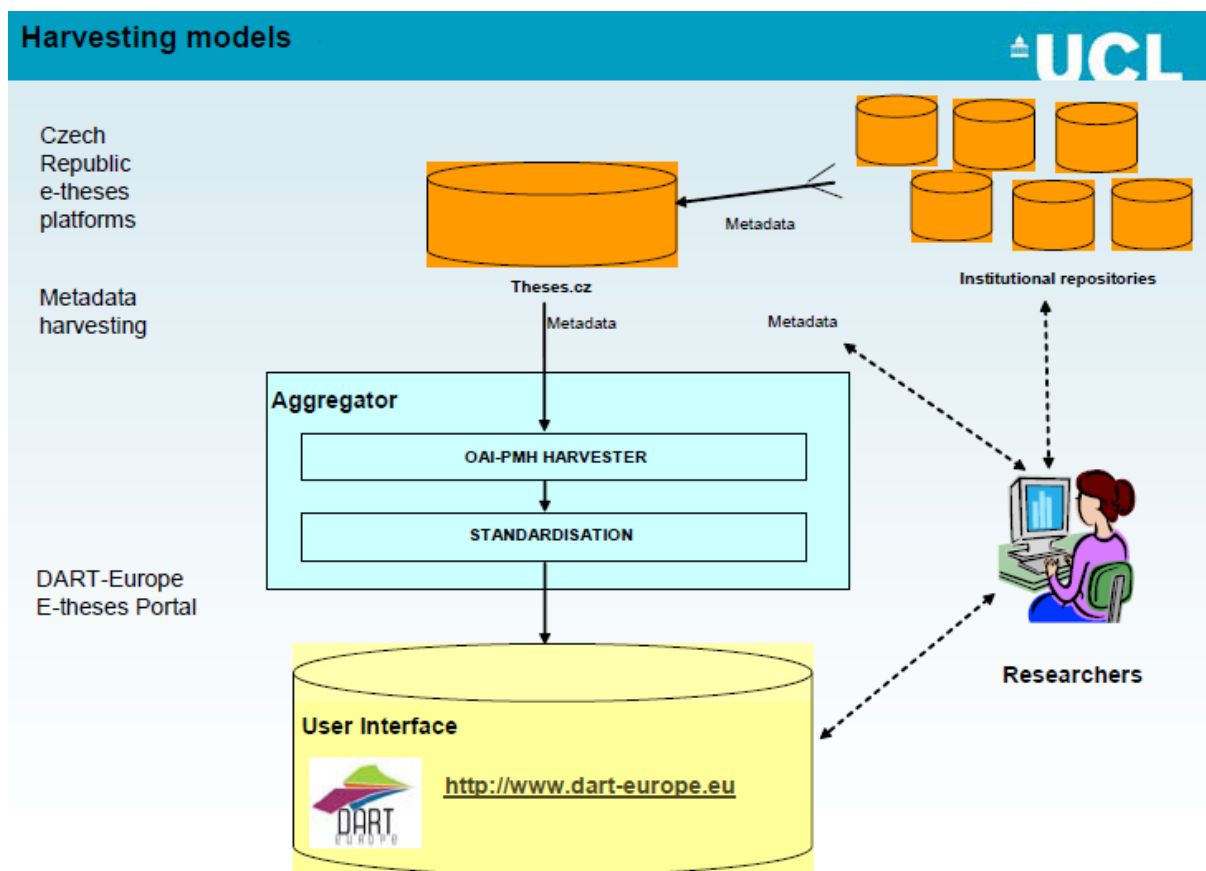
Práce lze vyhledávat podle množství kritérií jako je jazyk, univerzita, stát a kolekce (repozitář, odkud portál získal data), klíčová slova, abstrakt atd... Práce lze prohlížet podle seznamu univerzit, kolekce, státu a roku vydání (rok uznání práce na univerzitě). Při nalezení hledané práce se nám zobrazí detailní informace a popis spolu s adresou plného textu volně stažitelného.

Podpora vyhledávačů

Obsah portálu je zahrnut v indexech vyhledávačů, což dostupnost a nalezení prací ještě více usnadňuje. Portál disponuje funkcí Google Analytics. Volně dostupná služba od Google, která vytváří detailní statistiky uživatelů, kteří stránku navštěvují.

Práce z ČR

V současnosti se práce z České republiky na portálu nenacházejí. Avšak existuje model, který popisuje, jak by přidání takové práce na portál probíhalo. Model je vyobrazen na obrázku č.3

Obrázek 3

Princip využití serveru theses.cz jako zdroj k veškerým záznamům elektronických vysokoškolských kvalifikačních prací z České republiky. Vyhledání prací probíhá standartně v institucionálních repozitářích a na portálu DART a navíc je možnost hledat také na portálu theses.cz

Vize portálu

Co by se dalo na portálu vylepšit? Myslím, že velkého zlepšení by se dosáhlo větším financováním. Získat pro portál víc společností se zájmem o podporu. Standartizovat OAI data u zdrojových repozitářů. Možnost, změnit jazyk stránky, pro anglicky nemluvícího člověka. Získávat stále víc příspěvovatelů do portálu.

Shrnutí

Obsahově portál stále nárůstá, každým dnem se objevují nové práce. Pro představu, během 7 dní přibylo na portálu 508 prací. Snad se do budoucna vytvoří spolupráce portálu DART-Europe E-theses a univerzit v České republice. Tím by se zlepšila dostupnost např. vědeckých prací a zdejší výzkum by mohl snadněji dosahovat lepších výsledků. Poznatky z České Republiky by byly volně dostupné zahraničním uživatelům.

Literatura

[1] Moyle, M. (2009) DART-Europe-E-theses Portál a Vysokoškolské kvalifikační práce z České Republiky

[2] BOAI - Budapest Open Access Initiative,
2002.<http://www.soros.org/openaccess/read.shtml>

[3] DART-Europe E-theses Portal, 2010, <http://www.dart-europe.eu/basic-search.php>

[4] LIBER, Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche, <http://www.libereurope.eu>

[5] NDLTD, Networked Digital Library of Theses and Dissertations, <http://www.ndltd.org>

[6] GUIDE, Guiding Universities In Doctoral E-theses, <http://www.dart-europe.eu/guide>

Metadata v DC

```
<link rel="schema.DC" href="http://purl.org/dc/elements/1.1/" />
```

```
<meta name="DC.Title" content="DART-Europe E-theses Portal" />
```

```
<meta name="DC.Creator" content="Pavel Olšan" />
```

```
<meta name="DC.Subject" content="portal" />
```

```
<meta name="DC.Subject" content="access" />
```

```
<meta name="DC.Subject" content="open" />
```

```
<meta name="DC.Description.abstract" content="Esej popisuje portál DART-Europe E-theses Portal, princip portálu." />
```

```
<meta name="DC.Date" content="4.12.2010" />
```

```
<meta name="DC.Type" scheme="DCMIType" content="Text" />
```

```
<meta name="DC.Format" scheme="IMT" content="application/pdf" />
```

```
<meta name="DC.Format.medium" content="computerFile" />
```

```
<meta name="DC.Format.extent" content="10" />
```

```
<meta name="DC.Source" scheme="URL" content="http://www.dart-europe.eu/basic-search.php" />
```

```
<meta name="DC.Source" scheme="URL" content="http://www.dart-europe.eu/About/documents/docs.php" />
```

```
<meta name="DC.Language" scheme="RFC3066" content="cze" />
```